

Recenze

Přínosná publikace ke sportovní infrastruktuře

Libor Flemr a kolektiv: Prostorové podmínky pro podporu aktivního životního stylu současné populace. Karolinum, 2009, 194 s.

Fenomén sportu se nesporně stává důležitým, nezastupitelným a vysoce společensky citlivým tématem nejen ve smyslu mediální podívané či aktivní pohybové aktivity, nýbrž i jako politikum tvořící nezastupitelnou součást teoretických diskuzí a praktických kroků na poli aktivního životního stylu současné populace. Jestliže hodnotíme šance odborné veřejnosti z hlediska možnosti seznámit se s rozšiřující se plejádou odborných statí a monografií o sportu, pak poučená, vysoce odborná, komplexní a prakticky zaměřená práce, hodnotící materiální prostředí sportu jako nedílné součásti aktivního životního stylu, v naší badatelské produkci doposud chybí. Proto již samotný titul předkládané monografie slibuje zacelení této mezery v poučeném přístupu k široce rozkročenému fenoménu sportu. Tím spíše, že autorský kolektiv garantuje nezbytný odborný vhled do problematiky a editorsky dostatečně tématicky orientovaný a logicky textově provázaný záběr.

Editor správně volil zastřešující titul tematicky bohaté práce autorského kolektivu – prostorové podmínky totiž tvoří meritorní téma textu, jeho výchozí platformu a jednotící složku většiny příspěvků.

Z hlediska struktury práce lze konstatovat její vyváženost, což je při poměrně široké paletě odborné zakotvenosti autorů nesporně pozitivním výchozím vkladem monografie. Ta poučeným úvodem (Libor Flemr) připomíná základní pojmové kategorie, vymezuje v dalších kapitolách kategorii pohybové aktivity (Václav Bunc), uvádí čtenáře do problematiky institucionalizovaných forem podpory sportu (Dino Numerato), zaměřuje se na aktuální téma komunální rekreace (Tomáš Dohnal), přibližuje oblast vztahu urbanismu ke sportování (Libor Flemr), specifikuje urbanistické ukazatele sportovní vybavenosti (Miloš Kopřiva), uvádí do dosud spíše skrytého hájemství sportovní infrastruktury v České republice (Libor Flemr), připomíná ekonomicko-manažerské souvislosti tvorby koncepce sportovní infrastruktury na úrovni municipalit (Vladimír Hobza, Tomáš Dohnal, Josef Mitáš) a připojuje i informaci o fungování marketingu v prostředí sportovních zařízení spravovaných obcemi (Karel Kovář, Libor Flemr). Hutný, přehledný, i širší odborné veřejnosti srozumitelný text vyznívá snad nejhodnotněji v závěrečném shrnutí, kdy editor přehledně, výstižně a se znalostí věci připomíná nejdůležitější výstupy monografie a zejména správně naznačuje nutnost budoucího zaměření na meritorní problematiku plánování a tvorby prostorových podmínek pro sportovní aktivity pro soutěžní a nesoutěžní sport. Zde je zřejmé, že ze sociologického hlediska funguje nepřehlédnutelný vyšší zájem o individualizované neorganizované pohybově-sportovní aktivity v přírodním prostředí, přitom však veřejné investice směřují spíše do oblasti vrcholového výkonnostního profesionálního sportu. Akcentována je správně filozofie výstavby a provozu sportovních zařízení, která nabízejí schopnost využití i mimo občasná sportovní klání. Přitom však je připomínán fakt, že zejména mládež mnohdy preferuje uměle vytvářené a finančně nákladné prostory, v řadě ohledů hodnotově reflektující postmoderní zaujetí pro proměnlivost zážitků, pomíjivost tradice a virtuální posedlost pasivní zábavou.

Lze nesporně souhlasit, že text poskytuje – i vzhledem k monografické zaměřenosti – mnohé impulzy pro studium aktuálních problémů a podnětů v oblasti sportovní politiky, zkoumání sociologických dimenzí vztahu sportu a společnosti, urbanismu, hodnotového zrání různých statusových skupin obyvatelstva, otázek urbanismu či ekonomiky sportu. A co je důležité, celoživotní systematicky cílené sportovně-pohybové aktivity jsou zde z mnoha různých úhlů pohledu chápány jako nedílná součást pozitivně laděného životního stylu a jako nezastupitelná komponenta všestranného rozvoje každého jedince.

Text monografie dále připomíná přinejmenším nepřímou, že naši politici a administrátoři nikoli vždy přistupují k problematice budování sportovních zařízení se znalostí věci a se západem pro věc (tou je zde nesporně masovost kvalitních možností pohybově-sportovních aktivit). Jde o práci, na kterou čekají i univerzitní pedagogové a studující tělovýchovných a sportovních fakult, stejně jako všichni, kteří mají

sport – jako široce rozkročenou platformu všestranného rozvoje jedince – rádi a přispívají různým dílem na různých pozicích k jeho každodenní realizaci.

Práce je zřejmě prvním textem pracujícím s pojmem „sportovní urbanismus“, a to v kontextu zásady, že stavby a zařízení pro sport jsou nepochybně jedním z dokladů společenského, kulturního, politického a ekonomického stavu společnosti a výrazným způsobem se podílí na způsobu života a na našem vztahu k životnímu prostředí. Monografie svým rozsahem pokrývá a hodnotí z aktuálního pohledu široký rozsah této problematiky v České republice. Je materiálem, u kterého lze předpokládat uplatnění jak v pedagogické oblasti, tak ve sféře veřejného zájmu.

Aleš Sekot

Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity

Recenze

Bess H. Marcus, LeighAnn H. Forsyth: PSYCHOLOGIE AKTIVNÍHO ZPŮSOBU ŽIVOTA: MOTIVACE LIDÍ K POHYBOVÝM AKTIVITÁM (Praha: Portál, s. r. o., 2010, 224 s. ISBN 978-80-7367-654-4)

Kniha Psychologie aktivního způsobu života (z anglického originálu *Motivating people to be physically active*) se objevuje na našem trhu v době, kdy si společnost čím dál více uvědomuje rizika plynoucí z nedostatku pohybových aktivit dětí, mládeže i dospělých, sedavého způsobu zaměstnání, pasivního konzumního životního stylu i řady negativních vlivů současné doby. Řada empirických dat i experimentálních důkazů potvrzuje, že pohybová nedostatečnost nese riziko řady nemocí i předčasné smrti. Téma knihy je proto nanejvýš aktuální.

Ukazuje se, že problémem není ani tak špatná dostupnost či neznalost vhodných pohybových aktivit, zdravotních rizik nízké pohybové aktivity a benefitů přiměřené pohybové aktivity, ale především chybějící ochota lidí změnit zaběhlé způsoby života a do svého denního režimu zařadit vhodné pohybové aktivity. Motivace je tedy jednou ze základních podmínek úspěšné změny.

Recenzovaná monografie se právě praktickou konkretizací vymyká záplavě publikací o zdravém životním stylu, které na čtenáře apelují, aby zařadil pohyb do svého denního režimu, změnil styl výživy, odboural škodlivé návyky, ale už se nezabývají samotnou cestou těchto zásadních změn.

Kniha je určena především profesionálům, poradcům v oblasti zdravého životního stylu, odborníkům z oblasti kinantropologických věd. Ovšem také pro člověka neorientujícího se přímo profesně na problematiku pohybových aktivit a jejich zdravotních benefitů je čtení této knihy velice cenným a inspirativním přínosem k péči o tělo a potažmo také péči o duši. Čtenář dostává touto cestou srozumitelně zpracované výsledky výzkumů obou autorek, které však nezůstávají v teoretické rovině, naopak jsou úzce propojeny s praktickým životem. V knize proto nenalezneme čísla a data výzkumu, ale praktické rady a doporučené postupy, které poradcům pomohou zařadit pohybové aktivity do denního režimu klientů.

Můžeme jen souhlasit s myšlenkou překladatelů L. Dobrého a J. Hendla, kteří v úvodním textu píší: „Kniha Psychologie aktivního způsobu života se velmi srozumitelně a prakticky zabývá motivováním lidí k pohybovým aktivitám.“

Kniha je rozdělena do dvou částí: Teoretický základ a nástroje ke zjišťování motivační připravenosti a Aplikace.

První část poskytuje čtenáři teoretický vhled do problematiky, který je základní podmínkou pro pochopení mechanismů a postupů uvedených v další části. Získáme tak přehled o doporučeních WHO (World Health Organization – Světová zdravotnická organizace) týkajících se doporučené pohybové aktivity včetně vhodných aktivit, seznámíme se se základními pojmy používanými v textu, autorky nám předloží model stadií motivační připravenosti ke změně i další teorie, z nichž vycházejí předkládané postupy. Nechybí ani nástin nejdůležitějších studií realizovaných v oblasti pohybové aktivity.